

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

KARAR

(Dostane Çözüm)

Orhan ATALAY ve Diğerleri - TÜRKİYE

Başvuru no. 77343/01

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire), 24 Ocak 2006 tarihinde,

Başkan J.-P. COSTA,
Yargıçlar, A. B. BAKA,
R. TÜRMEEN,
K. JUNGWIERT,
M.UGREKHELIDZE,
A.MULARONI,
E.FURA-SANDSTRÖM ve

Yazı İşleri Müdürü S. DOLLE'in katılımı ile toplanmış,

Yukarıda anılan 8 Ağustos 2001 tarihli başvuru,

1 Temmuz 1994 tarihli kısmi kabuledilebilirlik kararını,

AİHS'nin 29 § 3. maddesi uyarınca davanın esasları ve kabuledilebilirliğini birlikte ele alma kararını,

Davanın dostane çözümünü kabul eden resmi deklarasyonları dikkate alarak izleyen kararı vermiştir.

OLAYLAR

Orhan Atalay, Abdullah Şaşmaz, Ahmet Taş, Adnan Karakaş ve Hikmet Adsız isimli başvuranlar Türk vatandaşıdır ve sırasıyla 1968, 1971, 1974, 1962 ve 1963 doğumludur. AİHM’de Ankara Barosu’na bağlı S. Özdemir tarafından temsil edilmişlerdir.

Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekliyle şöyle özetlenebilir:

Birinci ve ikinci başvuran, 22 Aralık 1992’de, üçüncü başvuran 31 Ekim 1992’de, dördüncü başvuran 6 Ocak 1993’te ve beşinci başvuran 16 Ocak 1993’te tutuklanmıştır. PKK’ya (Kürdistan İşçi Partisi) üye olmak ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine ayrılıkçı faaliyetlerde bulunmakla suçlanmışlardır.

18 Ocak 1993 tarihinde, birinci ve ikinci başvuran, sorgu hakimi huzuruna çıkarılmışlardır. Beşinci başvuran, 20 Ocak 1993’te sorgu hakimi huzuruna çıkarılmıştır. Diğer başvuranlar, polis gözaltında bir ay kaldıktan sonra sorgu hakimi huzuruna çıkarılmıştır. Akabinde, sorgu hakimleri, başvuranların tutuklu yargılanmalarına karar vermiştir.

9 Mart 1993 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuranlar dahil olmak üzere, elli dokuz kişiyi, diğer hususların yanı sıra, ayrılıkçı faaliyetlere katılmak ve PKK’ya üye olmakla suçlayan bir iddianame hazırlamıştır.

17 Mart 1993 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranların yargılanmasına başlamıştır. İlk duruşma 26 Nisan 1993 tarihinde yapılmıştır.

Başvuranlar, 26 Nisan 1993 ve 8 Mayıs 2000 tarihleri arasında yapılan duruşmaların bir çoğunda bulunmuşlardır.

8 Mayıs 2000 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranları yargılamış ve Türk Ceza Kanunu’nun 125. maddesi uyarınca ölüm cezasına çarptırmıştır. Hüküm, daha sonra müebbet hapse çevrilmiştir.

Dava, temyiz için doğrudan Yargıtay’a intikal etmiştir.

2 Nisan 2001 tarihinde, Yargıtay temyizi reddetmiş ve birinci derece mahkemesinin kararını onamıştır.

ŞİKAYET

Başvuranlar, yargılama süresinin AİHS’nin 6 § 1. maddesinde yer alan “makul süre” şartıyla bağdaşmadığını ileri sürerek şikayetçi olmuşlardır.

HUKUK

AIHM, Hükümet'ten izleyen deklarasyonu almıştır:

“Türk Hükümeti'nin her bir başvurana, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görülmekte olan yukarıda anılan davanın dostane çözümünü teminen *ex gratia* 2.000 Euro (iki bin Euro), toplam 10.000 Euro (on bin Euro) tutarındaki meblağı ödemeye hazır olduğunu beyan ederim.

Davayla ilgili her türlü tazminat ve mahkeme masraflarını kapsayacak olan bu tutar, uygulanabilecek her türlü vergiden muaf olacak, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Euro olarak başvurular ve/veya yetkili temsilcileri tarafından belirlenen bir banka hesabına ödenecektir. Bu meblağ, AIHM'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37. maddesi uyarınca verdiği kararın tebliğ tarihini müteakip üç ay içerisinde ödenecektir. Bu ödemenin sözkonusu üç aylık süre içerisinde yapılmaması durumunda, bu sürenin sona ermesinden ödeme gününe kadar, Hükümet, gecikme dönemi için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı orana üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oran üzerinden faiz ödemeyi taahhüt eder. Ödeme, davanın nihai çözümünü teşkil edecektir...”

AIHM, başvuruların temsilcisinin imzaladığı izleyen deklarasyonu almıştır: “Başvuruların temsilcisi olarak, Türk Hükümeti'nin her bir başvurana, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde görülmekte olan yukarıda anılan davanın dostane çözümünü teminen *ex gratia* 2.000 Euro (iki bin Euro), toplam 10.000 Euro (on bin Euro) tutarındaki meblağı ödemeye hazır olduğunu not ederim. Davayla ilgili her türlü tazminat ve mahkeme masraflarını kapsayacak olan bu tutar, uygulanabilecek her türlü vergiden muaf olacak, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere, Euro olarak, tarafımızdan belirlenen bir banka hesabına ödenecektir. Bu tutar, AIHM tarafından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37. maddesi uyarınca verilen kararın tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödenecektir.

Konuyla ilgili olarak başvurularla görüştüğümü bildirir, teklifi kabul eder ve bu başvuru olayları bağlamında Türkiye aleyhindeki iddialardan vazgeçtiğimi beyan ederim.

Bu deklarasyon, Hükümet ve başvurular arasında varılan dostane çözüm kapsamında yapılmıştır. ...”

AIHM, taraflar arasında varılan dostane çözümü not eder. Çözümün AIHS ve Protokollerinde tanımlandığı şekliyle insan haklarına saygı temelinde olduğunu not etmiş ve başvurunun incelenmesine devam edilmesini gerekli kılacak hiçbir gerekçe tespit etmemiştir (AIHS'nin *in fine* 37 § 1. maddesi). Buna göre, AIHS'nin 29 § 3. maddesi davaya uygulanmamalıdır ve dava kayıttan düşürülmelidir.

Bu sebeplerle, AIHM oybirliğiyle

Başvuruyu kayıttan düşürmeye *karar vermiştir*.

S.DOLLE
Yazı İşleri Müdürü

J.-P. COSTA
Başkan